
VINCZE LÁSZLÓRA EMLÉKEZVE

Vincze László 2011. február 16-án, életének 62. esztendejében tragikus hirtelenséggel távozott közülünk.

A nemzetközi és a magyar névkutatás szorgalmas munkása 1949-ben született Ókés-kén. A Szegedi József Attila Tudományegyetemen tanult, itt szerzett német, majd orosz szakos tanári diplomát. Évtizedeken át középiskolai tanárként dolgozott, 1984-től 2010-es nyugdíjazásáig a József Attila, később Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban. Eközben az 1990-es években a SOTE idegen nyelvi intézetének, majd a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Germanisztikai Intézetének is oktatója volt. PhD-fokozatát 1998-ban szerezte meg.

Az elsődleges kutatási területet számára a helynevek jelentették. Már a Névtani Értesítőben megjelent első tanulmánya (Új módszer az utcanévek vizsgálatára, 1984) egy kevés figyelemben részesülő részterületről: az utcanévek kutatásáról, annak egységes szempontrendszeréről értekezett. E kérdéskör – különös tekintettel a történeti, illetve a német utcanévanyagra – végigkísérte és legkedvesebb témájaként jellemezte kutatói pályáját. Részletkutatások mellett áttekintő igénnyel is vizsgálta a témakört, a 2003. évi jászberényi névtani tanácskozássra például a belterületi helynevek kutatástörténetének áttekintését és értékelését készítette el. Több itthon megjelent írásában a helynevek és a történelem, művelődéstörténet viszonyával foglalkozott, és jelentős, bár kevésbé látványos munkát fektetett a kortárs helynévanyag feldolgozásába. Kiadásra készítette elő a volt szolnoki járás földrajzi neveinek gyűjteményét, melynek megjelentetésére csak most, évek múltán nyílik lehetőség.

Vincze László munkásságának egy jelentős és különös megbecsülést érdemlő része azonban (ha itthon kevésbé ismert is) nem a hazai, hanem az idegen nyelvű, a nemzetközi névkutatás területéhez, illetve ezek – nem kis részben általa kiépülő – kapcsolataihoz kötődik. Más konferenciák mellett az ICOS, azaz a Nemzetközi Névtudományi Társaság négy kongresszusán képviselte a hazai névkutatást, többük programjáról később folyóiratunkban is beszámolva. Nyelvtudását és külföldi szakmai kapcsolatait a magyar névkutatás, illetve a magyar névkincs nemzetközi bemutatásában kamatoztatta. A nagynevű Walter de Gruyter nyelvészeti kézikönyveinek sorában megjelent névtani kötetben (Namenforschung / Name Studies / Les noms propres. HSK. 11., 1995–1996) ő készítette el a magyar névkutatásról szóló fejezetet (HSK. 11.2: 243–50). Később is több terjedelmesebb német nyelvű áttekintést írt a magyar onomasztika témaköréből, így a magyar névtudomány helyzetéről, illetve a magyar személy-, s külön a családnévkutatásról a németországi Namenkundliche Informationen (77/78. 2000: 125–44, 91/92. 2007: 209–55, 93/94. 2008: 267–300) és a Zunamen (3/2. 2008: 124–49) című folyóiratok számára, a magyar személynevek rendszeréről pedig egy újabb, reprezentatív személynévtani kézikönyv (Europäische Personennamensysteme, 2007) vonatkozó fejezeteként. Szakirodalmi áttekintéseket készített korábban Ördög Ferencsel is, melyek az Onoma hasábjain jelentek meg (vö. Onomastica Uralica 1c: 174–95). Saját kutatásait tartalmazó német nyelvű tanulmányaiból egyesek csupán a közelmúltban láttak napvilágot, vagy még megjelenés

előtt állnak. Köztük a német nyelvterületen, illetőleg Burgenlandban használatos magyar családnevekkel foglalkozó, valamint a márkanévek kérdéskörét tárgyaló írást is találunk – ismét olyan témákat, melyek vizsgálatában jelentős elmaradásban van névkutatásunk.

Vincze László a magyar mellett jól ismerte a német névtudományt is. Ennek köszönhetjük, hogy a német névkutatás reprezentatív folyóiratát, a Lipsceben megjelenő *Namenkundliche Informationen* 1996. évi 70. kötetétől kezdve rendszeresen ismertette a *Névtani Értesítő*ben. A külföldi névtani folyóiratok bármelyikének is korábban alkalomszerű ismertetései neki köszönhetően váltak rendszeressé folyóiratunk lapjain. Az ő folyamatos, megbízható, mindig az ígért időben elkészülő, lényegre törő folyóirat-ismertetései adták a mintát később ahhoz, hogy a *Névtani Értesítő* más külföldi névtani periodikák rendszeres ismertetésére is vállalkozzon. A német névtudomány fontosabb szakmunkáit hasonlóképpen recenziálta folyóiratunkban, s ezek által a hazai névkutatás nemzetközi látókörét nagyban segítette kiszélesíteni. Ugyanakkor a *Namenkundliche Informationen*-nek is ugyanígy dolgozott: a *Névtani Értesítő* sorra következő számainak, valamint az itthon megjelenő fontosabb névtani kiadványoknak a német nyelvű ismertetéseit külön kérés vagy megbízás nélkül, az ehhez szükséges szorgalommal és mindezt magától értődőnek tekintve írta, éveken át. Miközben tudjuk, hogy a hazai tudományosság általában kevésbé becsüli meg a recenziók, az ismertetések írását, ezen a téren igen sokat köszönhet neki a magyar nyelvű névkutatás, közvetlenül folyóiratunk is.

Tagja volt a Magyar Nyelvtudományi, valamint a Nemzetközi és a lipcsei Német Névtudományi Társaságnak. Pályája nagyobb részében középiskolai tanárként dolgozott, nem egyetemi, főiskolai tanszéken vagy akadémiai kutatóintézetben. Szakmai tevékenységét tehát munkahelyi vagy pályázati elvárásoktól és támogatásoktól függetlenül, érdeklődésből, lelkesedésből, elkötelezettségéből fakadóan végezte. Onomasztikai vonatkozású publikációinak száma összességében száz fölött van. Saját kutatásokra láthatólag ritkábban nyílt lehetősége, nyugdíjba vonulása után pedig már kevés idő adatott neki erre is. Aki csak az itthon megjelent közleményeit ismerné, vagy átsiklana a nagyszámú, gondosan megírt recenzió, ismertetés fölött, igen töredékes képet alkotna munkásságáról. Arról, mellyel a magyar névkutatást évtizedeken át hűségesen szolgálta.

FARKAS TAMÁS